

Helsinki

Yleisten alueiden ulkomainnon periaatteet

23.12.2022

Sisältö

1. Yleiset periaatteet ja lainsäädäntö	3
1.1. Lähtökohdat	3
1.2. Ulkomainontaa koskeva lainsäädäntö ja kansalliset ohjeet	4
1.3. Suunnittelu ja kaavoitus	5
1.4. Ulkomainontaa koskeva alueellinen sääntely	5
2. Helsingin kaupungin ohjeet pysyvään ulkomainontaan	6
2.1. Ulkomainoslaitteiden sijoittelun yleiset periaatteet	6
2.2. Ulkomainoslaitteiden sijoittaminen, vyöhykejako	7
2.3. Laitetyypit vyöhykkeittäin	8
2.4. Ulkomainoslaitteiden sijoittelun tarkennukset	9
3. Helsingin kaupungin ohjeet ulkomainoslaitteiden mitoituksesta, muotoilusta ja tekniikasta	10
3.1. Yleistä	10
3.2. Mainoslaitteiden mitoitus	10
3.3. Laitteiden tekniikka	11
3.4. Mainosnäyttöjen kirkkaus	11
3.5. Laitteiden kunnossapito	11
4. Ulkomainoslaitteiden sijaintien luvittaminen ja tarvittavat sopimukset	12

LIITE 1: Ulkomainoslaitteiden sijoittaminen Helsingissä, Liikenneturvallisuusnäkökohdat

Kannen kuva: Jussi Hellsten / Helsinki Marketing

1. Yleiset periaatteet ja lainsäädäntö

1.1. Lähtökohdat

Helsingin kaupungin yleisillä alueilla on yli 900 ulkomainoslaitepaikkaa. Niistä osa sijoittuu yleisten alueiden katutilaan, osa joukkoliikenteen pysäkkikatoksiin ja osa on kaupunkipyöräjärjestelmän mainoslaitteita. Ulkomainoslaitteiden verkosto on muodostunut vuosien saatossa. Vuotuisesti mainoslaitesijainteja poistuu erilaisten katusaneeraus- ja liikennejärjestelyhankkeiden myötä. Paikoin uusia sijainteja on vaikea löytää, sillä tiivistyvä kaupunkirakenne ja sijainnin laadulliset vaateet haastavat mainoslaitteiden sijoittelua.

Helsingin kaupungin yleisillä alueilla on useampia ulkomainonnan järjestämisen sopimuksia: Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala vastaa ulkomainonnan järjestämisestä yleisillä alueilla, pysäkkikatosten ja kaupunkipyöräjärjestelmän ulkomainonnan järjestämisestä vastaa Kaupunkiliikenne Oy. Mainonnan järjestämisestä on sopimus-kumppaneiden välillä omat sopimuksensa, joissa on määritelty mainonnan järjestämisen tarkemmat sopimukselliset ehdot.

Helsingin kaupungin alueella mainoslaitteiden visuaalisen ilmeen halutaan tukevan pääkaupungin imagoa, ja sen korkealuokkaista kaupunki- ja maisemakuva arvoympäristöineen. Mainoslaitteet sijoitetaan kaupunkitilaan siten, että ne muodostavat muiden laitteiden ja kalusteiden kanssa hallitun kokonaisuuden sekä ovat muotokieleltään ja väreiltään osa kokonaisuutta. Sijoittelussa on keskeistä huomioida kaupunkikuvallisten näkökulmien lisäksi liikkuksen esteettömyys ja turvallisuus, kaupunkitekniset ratkaisut ja viihtyvyys. Käytännössä kokonaisuus vaatii tarkkaa suunnittelua, jotta erilaiset näkökulmat ja reunaehdot voidaan ottaa huomioon ja haluttu lopputulos saavutetaan.

Tämän ohjeen tarkoitus on ohjata yleisille alueille sijoitettavien ulkomainoslaitteiden sijoittelua, jotta Helsingin kaupungille tärkeät kaupunkitilaan liittyvät tavoitteet voivat toteutua. Ohje ei koske joukkoliikenteen pysäkkikatosten mainoslaitteita. Mainoslaitteita sijaitsee myös rakennuksissa ja tonteilla, joissa sijoittelua ohjaa Helsingin kaupungin rakennusvalvonnan ohje: Mainoslaitteet rakennuksissa ja tonteilla.

Tämän ohjeen mukainen sisältö on tarkoitus ottaa käyttöön kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimisessa sopimuksissa asteittain. Vuonna 2023 alkavalla kaupunkiympäristön toimialan yleisten alueiden ulkomainonnan järjestämisen sopimuskaudella sijoitettavien uusien mainoslaitteiden sijoittelu tehdään pääsääntöisesti ohjeen mukaisesti, mutta ohjeesta voidaan tehdä vähäisiä poikkeuksia myös uuden verkoston sijoittelussa. Sen sijaan nykyinen, sopimuskauden 2008 – 2023 mainoslaiteverkosto jää uudessa sopimuksessa pääosin vanhoihin sijainteihin, joten vanhan verkoston mainoslaitteiden sallitaan poikkeavan ohjeistuksesta, esimerkiksi liikennemäärien osalta ja vähäiset sijainnilliset poikkeamat ohjeen mukaisesta soveltuvasta sijainnista. Tämän vuoksi ohjetta on tarkoitus noudatettavaksi ohjeellisesti.

Tämä ohje kokoaa yhteen Helsingin kaupungin virastojen vanhat ohjeet ja päivittää niitä tarvittavilta osin. Tämä ohje korvaa seuraavat vanhat ohjeet:

- Ulkomainoslaitteet, sijoittamisperiaatteet. Rakennustapaohje. Helsingin kaupunki, rakennusvalvontavirasto (Rakvv), 2007.
- Ulkomainoslaitteiden sijoittaminen Helsingissä. Liikenneturvallisuusnäkökulmat. Ohje. Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto, Liikennesuunnitteluosasto, 2016.
- Katutilaan sijoitettavat ulkomainoslaitteet, sijoitusehdot. Helsingin kaupunki, Rakennusvirasto, 2007.

Ohjeiden valmistelussa on hyödynnetty edellisten asiakirjojen lisäksi seuraavia aineistoja:

- Yhtenäiskäytännöt, ulkomainoslaitteet katualueilla. PKS ohje 2018. Helsinki – Espoo – Vantaa rakennusvalvonta, 12.3.2018.
- Helsingin kaupungin rakennusjärjestys 9 ja 37 § (tullut voimaan 1.11.2010)
- Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen päivittämisen valmistelun versiot syksyllä 2022
- Mainoslaitteet rakennuksissa ja tonteilla, rakennustapaohje. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala (28.4.2022)
- Helsingin häiriövaloselvitys. Kaupunkiympäristön julkaisu 2021:7.

1.2. Ulkomainontaa koskeva lainsäädäntö ja kansalliset ohjeet

Kansallisesti ulkomainontaa ja sen sijoittelua ohjaavat Järjestyslaki, Tieliikennelaki, Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä Maantielaki, joka ohjaa maanteiden varsille sijoitettavaa ja tienkäyttäjille suunnattua mainontaa. Lisäksi voidaan huomioida luonnonsuojelulaki esimerkiksi valaistuksen vaikutuksia arvioitaessa.

Mainonnan sisältöä ohjaavat Tupakkalaki (549/2016), joka kieltää tupakkatuotteiden markkinoinnin ja Alkoholilaki (1102/2017), joka rajoittaa alkoholin markkinointia. Muutoin alalla noudatetaan Keskukskauppakamarin Mainonnan eettisen neuvoston hyvää markkinointitapaa koskevia periaatteita.

Järjestyslaki 621/2003

Mainostaminen ja kuulutukset 6 §

Yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan häikäisevän tai harhauttavan valon taikka liikenteenohjauslaitetta muistuttavan tai muuten turvallisuutta vaarantavan mainoksen käyttäminen on kielletty.

Tieliikennelaki 729/2018

Häiritsevän tai luvattoman laitteen asettaminen tielle 73 §

Tielle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa asettaa kilpeä, merkintää tai laitetta, joka voidaan sekoittaa liikenteenohjauslaitteeseen tai joka voi heikentää sen näkyvyyttä tai tehokkuutta, häikäistä tienkäyttäjiä tai häiritä heidän tarkkaavaisuuttaan.

Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käytöstä 379/2020

Liikenteenohjauslaitteen käyttäminen ja sijoittaminen 73 §

Liikenteenohjauslaitteeseen tai sen kannattajaan ei saa kiinnittää mitään, mikä ei vastaa laitteen tarkoitusta tai mikä vaikeuttaa liikenteenohjausta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999

Mainoslaitteiden luvanvaraisuudesta ja toimenpideluvasta säädetään Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL). Laissa mainostoimenpide, eli rakennelman, tekstin tai kuvan asettaminen ulkosalle mainos- tai muussa kaupallisessa tarkoituksessa taikka ikkunaa peittävän mainoksen pysyvä tai pitkäaikainen asettaminen vaatii toimenpideluvan (MRL 126 a §).

Määräys tienvarsimainonnasta ja -ilmoittelusta

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräyksessä (TRA-FICOM/22492/03.04.03.00/2019) on annettu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 52 §:ssä tarkoitetut tarkemmat määräykset lain 52 §:ssä ja 52 a §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta sekä 52 §:ssä tarkoitetun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

1.3. Suunnittelu ja kaavoitus

Kaavoitus ja suunnittelu

Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriympäristöjen ominaispiirteet ja arvot tulee huomioida suunnittelussa. Tätä koskevaa lainsäädäntöä on Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetty kaikille suunnittelutasoille. On suositeltavaa suunnitteluttaa laitteet ja sijoittelu yleisten alueiden suunnitteluun pätevyityneellä suunnittelijalla. Mainoslaitteiden suunnittelussa ja sijoittelussa tulee huomioida laissa ja kaavoituksessa asetetut tavoitteet ja määräykset, kuten esimerkiksi:

- valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteissa (MRL 22 §) on listattu valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY-alueet) ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja niiden suoja-alueet

- maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on merkitty maakuntakaavaan
- näiden lisäksi yleiskaavassa on merkintöjä ja ohjeita kulttuuriympäristöistä
- asemakaavoissa voi olla kaavakohtaisia suojelumääräyksiä tai mutta kaupunkikuvaa ja viihtyisyyttä koskevia määräyksiä
- suunnittelussa on huomioita yleisten alueiden viihtyisyys ja turvallisuus

1.4. Ulkomainontaa koskeva alueellinen sääntely

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys

9 § Mainos ja muut vastaavat laitteet

Laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata julkisen kaupunkitilan käyttöä eikä olla huomattavasti häiritsevä eikä muodostaa liikuntaestettä. Laitteen muodon, värityksen ja rakenteen on sovelluttava rakennukseen ja ympäristöön. Laitteet on pidettävä kunnossa ja rikkinäiset on joko korjattava tai poistettava välittömästi.

Ulkomainonnan sisältö

Helsingin kaupunki ei rajoita, eikä valvo ulkomainonnan sisältöjä. Mainonnan sisällön tulee kuitenkin noudattavaa kansallista, mainontaa koskevaa lainsäädäntöä sekä mainonnan eettisiä ohjeita.

2. Helsingin kaupungin ohjeet pysyvään ulkomainontaan

2.1. Ulkomainoslaitteiden sijoittelun yleiset periaatteet

Mainostamiseen sopivat alueet

- Ulkomainoslaitteita sijoitetaan kaupallisiin ympäristöihin, mm. keskusta-alueille, asuntoalueiden liike- ja myymäläkeskuksiin ja niiden välittömään läheisyyteen sekä toimisto-, teollisuus- ja varastoalueille.
- Ulkomainoslaitteita sijoitetaan katualueille ja aukiotiloihin.
- Puisto ja viheralueille sijoittaminen ei ole sallittua

Mainostamiseen sopivat paikat

- Ulkomainoslaitteiden sijoittelussa on tarkasteltava liikenne- ja pelastusturvallisuuden sekä kaupunkikuvan mukaiset vaatimukset.
- Kussakin sijoituspaikassa on huomioitava, että ulkomainoslaitteet eivät muodosta estettä julkisen kaupunkitilan käytölle tai liikkumiselle.
- Ulkomainoslaitteet sijoitetaan katutiloihin sijoitusohjeiden mukaan siten, että ne muodostavat sopusuhtaisen ja suunnitellun kokonaisuuden.
- Ulkomainoslaitteen sijoittamisessa huomioidaan tarvittavat suojaetäisyydet kadun rakenteista ja katukasvillisuudesta sekä näkövammaisten liikkumista ohjaavista materiaaleista.

Mainoslaitteen laatu

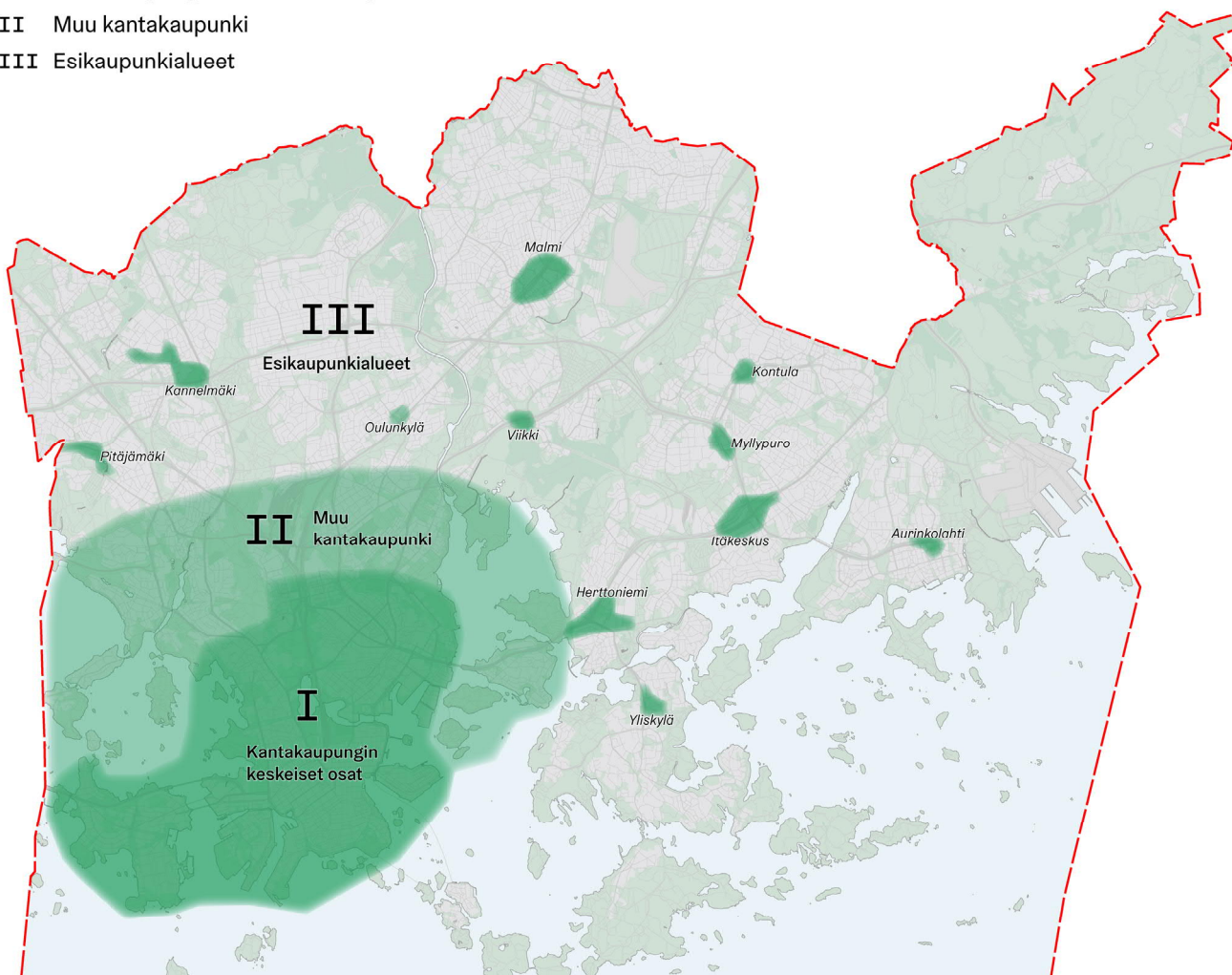
- Laitteiden ulkoasu suunnitellaan Helsingin Kaupunkitilaohjeen Ulkomainoslaittekortissa K3 kerrottujen päämittojen mukaisesti ja laitteen muotoilu muoto- ja väripaletin mukaisesti, jolloin ne sopivan Helsingin kaupunkikuvaan ja ovat laadultaan kestäviä ja turvallisia katujen käyttäjille.
- Mainoksen valaistus ei saa olla merkittävästi voimakkaampi kuin ympäristön valaistus, eikä mainoksen valaistus saa aiheuttaa estohäikäisyä.
- Mainosnäytön valon voimakkuutta tulee voida säätää ja sen tulee säätää automaattisesti luonnonvalon mukaan. Mainoslaitteen pintakirkkaudelle annettuja raja-arvoja tulee noudattaa.
- Vanhan ja uuden mainoksen vaihtuminen ei saa tapahtua äkkinäisesti vaan pehmeästi.
- Liikkuva kuva on sallittu lukuun ottamatta erikseen liikenneturvallisuuteen liittyvissä ohjeissa kielletyissä paikoissa.
- Ulkomainoslaitteet tulee kiinnittää tukevasti perustukseen ja asennuksessa on huomioitava maan routiminen. Laitteet sovitetaan maan pinnan korkeuksiin ja ympäristö pinnoitteineen tulee viimeistellä.
- Ulkomainoslaitteet pidetään kunnossa ja siisteinä. Rikkiinäiset on joko korjattava tai poistettava välittömästi.
- Ulkomainoslaitteisiin ei tule liittää ääntä tai muuta tehostetta, kuten esimerkiksi hajua.
- Mainoslaitteen sammuttamisen tulee olla mahdollista, esimerkiksi yöksi.

2.2. Ulkomainoslaitteiden sijoittaminen, vyöhykejako

Vyöhykejako kuvaa kaupunkikuvallisesti erityyppisten kaupunkirakenteiden alueita ja ohjeistaa eri mainoslaitteille sopivien paikkojen valinnassa. Tiiviin kaupunkirakenteen alueille sopivat pienemmän mittakaavan katumainostaulut ja -pilarit ja suuret mainostaulut puolestaan väljempään

kaupunkirakenteeseen, jossa niitä tarkastellaan kauempaa. Mainoslaitetoimittajan tulee tarkastella haettavia mainoslaitteiden sijoituspaikkoja tässä ohjeessa myöhemmin kuvattavien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Vyöhykejako on ohjeellinen.

- I Kantakaupungin keskeiset osat ja *aluekeskukset*
- II Muu kantakaupunki
- III Esikaupunkialueet

Kuva 1. Helsingin ulkomainoslaitteiden vyöhykejako.

2.3. Laitetyypit vyöhykkeittäin

Helsingin kaupungin yleisillä alueilla sallitaan jatkossa taulukon 1 mukaisia ulkomainoslaitetyyppejä. Laitetyypit on kuvattu Helsingin Kaupunkitilaohjeen kortissa K3 Ulkomainoslaitemallisto.

Taulukko 1. Ulkomainoslaitetyyppien käyttö vyöhykkeittäin

Laitetyyppi	Vyöhyke		
	I	II	III
Katuminostaulu	x	x	x
Pieni katuminostaulu (info)	x	x	x
Pyöreä mainospilari	x	x	x
Suurtaulu		x	x
Pylvästaulu		x	x

Katuminostaulut

Katuminostaulua voidaan käyttää mm. kantakaupungissa, asuntoalueiden kaupallisissa keskustoissa ja liikekaduilla sekä kerrostalovaltaisten asuntoalueiden pääkaduilla.

Helsingissä on käytössä myös pieni katuminostaulu, jota voidaan käyttää informaatiotauluna. Pientä taulua suositellaan käytettäväksi mm. kantakaupungissa ja liikekaduilla, joissa ei ole istutus- tai muita välikaistoja tai tilaa on vähän.

Mainospilarit

Pyöreitä mainospilareita voidaan käyttää kanta-kaupungissa harkiten, asuntoalueiden kaupallisissa keskustoissa ja liikekatujen varsilla.

Pyöreitä mainospilareita voidaan sijoittaa aukioiden ja torien kulmiin, katujen jalkakäytävä- tai vastaaville levennyksille tai väljille pääkaduille.

Pylvästaulu

Pylvästaulut sopivat esikaupunkialueille ja teollisuus- ja varastoalueiden ym. tilapäisten ympäristöjen laitteeksi.

Kantakaupungissa ja tiiviillä kaupunkialueilla pylvästaulujen sijoittamista voidaan pohtia kohteittain.

Kantakaupungissa ja valmiissa ympäristöissä on mahdollista kehittää uudentyyppistä pylväsmainontaa.

Muutoinkin pylvästaulujen tulee aina muodostaa kaupunkitilassa selkeästi suunnattu kokonaisuus. Yksittäisiä tauluja ei sallita, vaan taulujen tulee muodostaa vähintään kolmen taulun sarja.

Pylvästauluja voidaan käyttää vähintään 8 metriä korkeissa pylväissä, kun pylväs ei ole avoimella tuulisella paikalla. Asennuspylväät eivät saa olla vanhat, huonokuntaiset tai sillalla, eikä pylvään pintaa saa vaurioittaa.

Suurtaulut

Suurtauluja on mahdollista sijoittaa pääkatujen varsille sekä liike-, toimisto- ja teollisuusalueille.

2.4. Ulkomainoslaitteiden sijoittelun tarkennukset

Ulkomainoslaitteiden mainospinta tulee lähtökohdaisesti sijoittaa kohtisuoraan kadun kulkusuuntaan nähden. Laitteet voidaan kuitenkin sijoittaa kadun / liikennevirran suuntaisesti tilan tarpeen ja/tai kaupunkikuvan niin edellyttäessä. Laitteita ei saa sijoittaa vinosti kadun pituussuunnassa.

Ulkomainoslaitteita ei voi sijoittaa suoraan asuin- tai liikerakennuksen sisäänkäynnin eteen tai asuinhuoneistojen ikkunoiden eteen. Erityisesti digitaalisten näyttöjen osalta tulee varmistaa, etteivät ne aiheuta häiriötä tai häikäisyä myöskään sijoitettaessa esimerkiksi kadun toiselle puolelle.

Muut sijoittelua tarkentavat ehdot:

- Ulkomainoslaitteiden keskinäisen etäisyyden toisistaan tulee olla vähintään 20 metriä.
- Ulkomainoslaitteet eivät saa muodostaa ns. porttiaihetta katupoikkileikkaukseen tai tilaa rajaavaa aihetta avoimen alueen reunaan.
- Ulkomainoslaitteen etäisyyden istutetusta katupuusta tulee olla vähintään 2,5 metriä puun rungosta. Etäisyysvaatimuksen tarkoituksena on suojata puiden juuristoja, jotka voivat ulottua laajemmalle kuin 2,5 metriä, puun koosta riippuen.

Ulkomainoslaitteita ei saa sijoittaa seuraaville alueille tai kohteisiin:

- Empirekeskustan valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) ja kansallismaisemat (mm. Senaatintori, Kauppatori ja Esplanadin puisto niitä rajaavine katuineen sekä Bulevardi, Vanha kirkkopuisto ja Hietalahden tori).
- Kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaat kaupunkitilat ja puistot niitä rajaavine katuineen kuten Kasarmitori.
- Arvokkaat ympäristökokonaisuudet kuten Olympiakylä, Puu-Käpylä, Puu-Vallila, Torkkelinmäki, Suomenlinna ym. kokonaisuuksina suojellut alueet.
- Asemakaavalla suojellut, kaupunkikuvallisesti arvokkaat sommitelmat, katujen päätteet tai katutilat.
- Kaupunkikuvallisesti, historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaiden suojelurakennusten edustat kuten Ateneum, Säätytalo, Vanha Ylioppilastalo, Työväenopisto, Päärautatieasema, Eduskuntatalo, Finlandiatalo ja Kansallismuseo.
- Kirkkojen ympäristöt.
- Hautausmaat ympäristöineen.
- Julkisten taideteosten ympäristöt.
- Ranta-alueet.
- Avoimet maisematilat (esimerkiksi Viikin pellot).
- Viheralueet, istutettaviksi määrätyt alueet ja luonnonmaisemat.
- Sillat.
- Asuntoalueet - erityisesti ei pientaloalueille.
- Suoraan asuin- tai liikerakennuksen sisäänkäynnin eteen tai asuinhuoneistojen ikkunoiden eteen tai muutoinkaan niin, että ne aiheuttavat häiriötä tai häikäisyä.
- Maisemakuvallisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaisiin kaupunkitiloihin tai niitä rajaaviin katutiloihin.
- Pelastusteilteille.
- Huoltoliikenteen yhteyksille.
- Risteysalueille, missä ne voivat estää näkemiä tai muutoin haitata liikenneturvallisuutta.
- Pysähtymismatkalle ennen suojatietä, missä autoilijan huomion tulee kiinnittyä suojatien käyttäjiin tai siten, että mainoslaite peittää tai häiritsee liikenteen ohjauslaitteen havaittavuutta.

3. Helsingin kaupungin ohjeet ulkomainoslaitteiden mitoituksesta, muotoilusta ja tekniikasta

3.1. Yleistä

Mainoslaitteiden ulkokuoren näkyvän pinnan värin tulee olla joko RAL 6012 Black Green (keskusta-alueet) tai RAL 7021 Black Grey.

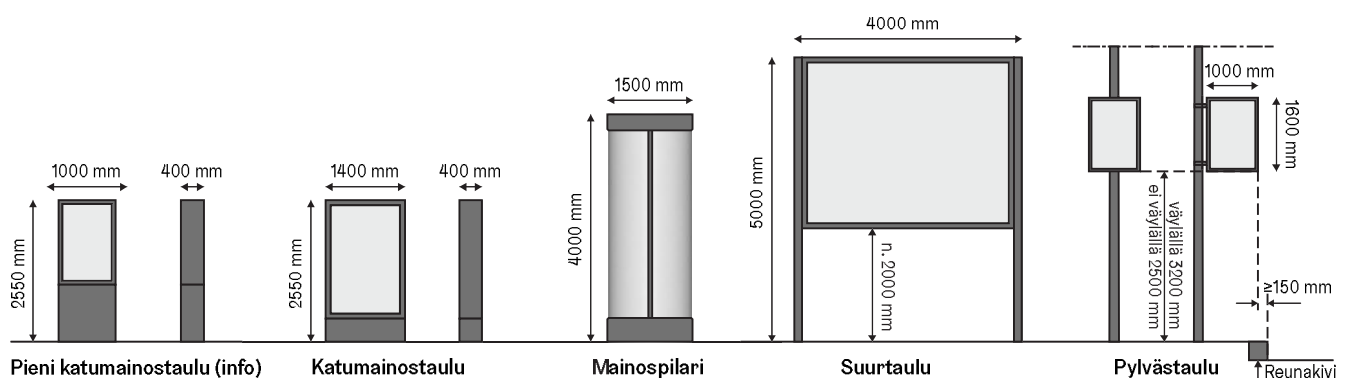
Yleisten alueiden ulkomainoslaitteiden osalta pyritään siirtymään pääosiltaan LCD/LED-teknologiaan.

3.2. Mainoslaitteiden mitoitus

Laitteiden enimmäismitat (jalustoineen) on esitetty taulukossa 2. Laitteet ovat lähtökohtaisesti kaksipuoleisia.

Taulukko 2. Ulkomainoslaitetyyppien maksimimitat

Laitetyyppi	Leveys	Korkeus	Syvyys
Katumainostaulu	1400 mm	2550 mm	400 mm
Pyöreä mainospilari	1500 mm	4000 mm	-
Suurtaulu	4000 mm	5000 mm	-
Pylvästaulu	1000 mm	1600 mm	-
Pieni katumainostaulu (Info)	1000 mm	2550 mm	400 mm

Kuva 2. Mittakuvan laitetypit ovat viitteellisiä.

3.3. Laitteiden tekniikka

Laitteiden tulee olla sähköalan turvallisuusstandardien mukaisia ja täyttää sähköturvallisuuden vaatimukset.

Mainoslaitteet tulee sijoittaa lähtökohtaisesti tukevalle jalustalle ja perustuksen tulee noudattaa olevaa katurakennetta. Laite tulee sovittaa olevaan pintarakenteeseen. Detaljit ja rakenne/geotekniset suunnitelmat esitetään mallihyväksynnän yhteydessä.

Katuminostaulujen (LCD) resoluution tulee olla vähintään FULL-HD.

Suurtaulujen (LED) resoluution tulee olla P6.

Mainoslaitteiden tulee olla energiatehokkaita.

3.4. Mainosnäyttöjen kirkkaus

Sähköisen mainoslaitteen kirkkaus tulee olla sovitettu ympäristön valaistusolosuhteisiin, huomioiden luonnonvalo vuodenaikojen ja vuorokauden aikojen mukaan ja keinovalon määrä (esim. katuvalaisimet).

Mainoslaitteen tarkoitus ei ole toimia valaisimena, eli se ei saa tarpeettomasti valaista ympäristöä.

Mainosnäytön mahdollisesti näkyessä asuntoihin esimerkiksi kaukomaisemassa, on himmennyksellä, kontrastien ja kuvan vaihtumisen hallinnalla (ei kuvan vilkkumista), mainosten valkoisen tai vaaleiden sävyjen pinta-alan rajoittamisella tai muilla keinoin huolehdittava, ettei näyttö aiheuta kohtuutonta häiriötä tai haittaa asukkaille. Ratkaisu tulee esittää toimenpidelupaa haettaessa.

Mikäli mainosnäytöstä aiheutuu merkittävää häiriötä tai häikäisyä, eikä ongelmaa pystytä poistamaan säädöillä tms., tulee se viimekädessä poistaa käytöstä pimeään aikaan.

Mainosnäyttöjen on oltava ulkotilan valoisuuden mukaan automaattisesti säätäviä. Näytön on

himmennyttävä automaattisesti luonnonvalon mukaan. Valoisuutta on kuitenkin pystyttävä säätämään myös manuaalisesti.

Mainosnäyttöjen on pimeään aikaan noudatettava seuraavia valoisuuden raja-arvoja:

- Pienet katutasossa olevat näytöt 200 cd/m² (≤ 3m²)
- Isot näytöt 175 cd/m²
- Suurmainospinnat 150 cd/m² (>20m²)

Valoisana aikana ja kirkkaalla säällä kaikkia näyttöjä koskeva valoisuuden raja-arvo on 10 000 cd/m².

Luminanssi mitataan pistemittauksena valkoisesta mainospinnasta.

Vähemmän valaistuille alueille sijoitettaessa tulee valoisuus olla alhaisempi ja sovitettavissa ympäristön olosuhteisiin siten, ettei näytöstä aiheudu kohtuutonta haittaa tai häiriötä.

3.5. Laitteiden kunnossapito

Laitteiden kunnossapidosta (hoito, korjaus ja käyttö) ja lähialueen hoidosta vastaa ulkomainostoimija. Asiasta sovitaan tarkemmin sopimusehdoissa.

4. Ulkomainoslaitteiden sijaintien luvittaminen ja tarvittavat sopimukset

Ulkomainoslaitteen sijoittamiseen ja maan käyttöoikeuteen liittyvät luvat ja sopimukset

Ulkomainoslaitteen toteuttaminen yleisille alueille vaatii nykyisellään maankäyttö- ja rakennuslain voimassaollessa toimenpideluvan (Maankäyttö- ja rakennuslaki 126 a §). Mainoslaitesijainti voidaan merkitä myös katusuunnitelmaan, jolloin toimenpidelupaa ei tarvita. Toimenpidelupa -menettely poistuu tietyin kokoisista laitteista näillä näkymin 1.1.2024 voimaan tulevan uuden rakentamislain myötä. Tältä osin luvitusprosessi tulee päivittymään myöhemmin.

Kaupunkitilassa toistuva mainoslaiteratkaisu vaatii ennen toimenpidelupaa mallihyväksynnän, jossa rakennusvalvontaviranomainen hyväksyy muun muassa käytettävän laitteen ulkoasuun, viimeistelyyn ja mittoihin liittyvät yksityiskohdat. Mallihyväksyntä haetaan erillisenä toimenpidelupana laitteelle, jota ei ole sidottu tiettyyn rakennuspaikkaan. Toimenpidelupaan ja mallihyväksyntään liittyvä asiointi tapahtuu Lupapiste.fi -asiointipalvelun kautta. Sopimuskumppani voi sijoittaa mallihyväksytyjä mainoslaitteita sovittuihin sijainteihin, jotka täyttävät tämän ohjeen mukaiset sijoittelun vaatimukset ja saavat toimenpideluvan.

Pysyväisluontoisia ulkomainoslaitemalleja suunniteltaessa on mainoslaiteratkaisuille mahdollista saada Helsingin kaupungin kaupunkikuvatyöryhmältä lausunto. Lausuntoa voi hakea rakennusvalvonnan lupakäsittelijän ehdotuksesta. Lausunnon avulla toimija voi saada palautetta suunnittelemaansa laitteistosta ja ottaa huomioon Helsingin kaupungin vaatimet liittyen muun muassa ulkoasuun ja viimeistelyyn.

Palautteen toivotaan ohjaavan jo etukäteen laitteen suunnittelussa oikeaan suuntaan ennen mallihyväksynnän hakemista. Helsingin kaupungin kaupunkikuvatyöryhmän toiminnasta ja aineistojen toimittamisesta saa rakennusvalvonnan verkkosivulta.

Edellä esitetyt luvat ja hyväksynät eivät anna lupaa maan käytölle, vaan maankäyttöllinen oikeus tehdään sopimuksella maan käytöstä. Sopimus on hyvä hoitaa kuntoon ennen toimenpideluvan hakemista, jotta lupavaiheessa on selvää, että maanomistajalta on sijoittamiseen liittyvä sopimus. Yleisille alueille sijoitettavan mainoslaitteen maankäytön sopimus tehdään Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan alueiden käyttö ja valvonta -yksikön kanssa.

Sähköliittymät

Yleisillä alueilla sijaitseviin ulkomainoslaitteisiin sähköliittymän rakentaa yleensä Helen Sähköverkko, jonka verkkosivuilta saa lisätietoja sähköliittymän hakemisesta.

Ilmoitus yleisillä alueilla tehtävistä töistä

Mainoslaitteiden asennusta, poistamista ja liikennettä haittaavasta huollosta tai korjaamista varten tehdään ilmoitus yleisillä alueilla tehtävistä töistä. Ilmoitus tehdään täyttämällä ilmoitus yleisillä alueilla tehtävästä työstä -asiakirja, liittämällä siihen tarvittavat piirustukset ja toimittamalla asiakirja kokonaisuus luvat@hel.fi -sähköpostiosoitteeseen. Tarkempia lisätietoja saat Helsingin kaupungin verkkosivulta.

LIITE 1: Ulkomainoslaitteiden sijoittaminen Helsingissä

Liikenneturvallisuusnäkökohdat

Johdanto

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelupalvelu on laatinut liikenneturvallisuuksnäkökohdista tämän ohjeen, joka on tarkoitettu apuvälineeksi tarkasteltaessa ulkomainoslaitteiden sijoittamista ja helpottamaan uusien hakemusten käsittelyä.

Mainos asetetaan kadulle siinä tarkoituksessa, että se kiinnittää kadulla liikkujan huomion kaikista niistä suunnista, mihin se näkyy. Liikenteessä liikkuvan pitäisi taas keskittyä tarkkailemaan vain liikennettä. Tämän ohjeen avulla pyritään sijoittamaan eniten huomiota vievät mainokset siten, että niistä johtuva liikenneturvallisuuden heikkeneminen on mahdollisimman vähäistä.

Tutkimusten mukaan [1] ajoneuvojen kuljettajat kohdistavat katseensa liikkuvaa kuvaa sisältäviin mainoksiin useammin ja pidemmäksi ajaksi kuin staattista kuvaa sisältäviin mainoksiin. Tällöin esimerkiksi peräänajoriski voi kasvaa erityisesti suurten liikennemäärien ja korkeampien ajonopeuksien kaduilla. Myös pysähtymismatkat voivat kasvaa, kun kuljettajan huomio on pidempään poissa liikenteen seuraamisesta ja jarruttamisen aloittaminen viivästyy reaktioajan kasvaessa. Näistä syistä liikkuvaa kuvaa sisältäville mainoksille on määritelty osassa tarkasteltavissa tilanteissa omat ohjeet.

Mainoslaitteen sijoittamisessa erityisesti huomioitava tekijöitä:

1. Ajoneuvojen pysähtymismatka
2. Risteys ja sen näkemäalueet
3. Liikenteen ohjauslaite
4. Pysäkkialueet ja tonttiliittymät
5. Koulut ja muut erityiskohteet

Muita mainoslaitteen sijoittamiseen vaikuttavia tekijöitä:

1. Valaistus
2. Vaihtuva viesti / liikkuva kuva
3. Mainoslaitteen koko
4. Poikkeava liikennenympäristö
5. Jalkakäytävän, pyörätien vapaan tilan leveys

Liikenneturvallisuuskohdat huomioidaan osana mainoslaitteen lupaprosessia.

Yhteenvedo

Ulkomainoslaitteiden sijoittamisessa tulee ottaa huomioon liikenneturvallisuusnäkökohdat. Mainos ei saa viedä liiaksi huomiota pois liikenteestä ja liikenteen ohjauslaitteista. Mainoslaitteita ei saa sijoittaa risteysalueelle, missä ne voivat estää näkemiä tai muutoin haitata liikenneturvallisuutta eikä pysähtymismatkalle ennen suojatietä, missä autoilijan huomion tulee kiinnittyä suojatien käyttäjiin tai siten, että mainoslaitte peittää tai häiritsee liikenteen ohjauslaitteen havaittavuutta. Mainoslaitetta ei myöskään saa sijoittaa suojatien jatkeelle, missä jalankulkijan huomio tulee kiinnittyä liikenteeseen ja liikenteenohjauslaitteiden havaitsemiseen.

Lisäksi on otettava huomioon, että tieliikennelain 73 §:n mukaan *tielle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa asettaa kilpeä, merkintää tai laitetta, joka voidaan sekoittaa liikenteenohjauslaitteeseen tai joka voi heikentää sen näkyvyyttä tai tehokkuutta, häikäistä tienkäyttäjiä tai häiritä heidän tarkkaavaisuuttaan. Poliisi tai se, jolla on oikeus asettaa liikenteenohjauslaite, voi poistaa 1 momentin vastaisesti asetetun laitteen.* [2]

Järjestyslain 6 §:n mukaan *yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan, häikäisevän tai harhauttavan valon taikka liikenteenohjauslaitetta muistuttavan tai muuten turvallisuutta vaarantavan mainoksen käyttäminen on kielletty. Tällaisen valon tai mainoksen käyttäjän on poliisin kehotuksesta viipymättä poistettava valo tai mainos.* [3]

Valtioneuvoston asetuksen liikenteenohjauslaitteiden käytöstä 2 §:n mukaan *liikenteenohjauslaite on mitoitettava ja sijoitettava siten, että se on tienkäyttäjälle riittävän etäältä havaittavissa ja että selvästi*

ilmenee, mille liikennesuunnalle se on tarkoitettu. Liikenteenohjauslaitteesta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa liikenteelle eikä kohtuutonta haittaa tien kunnossapidolle. Tarpeeton liikenteenohjauslaite on poistettava tai peitettävä. Liikenteenohjauslaitteeseen tai sen kannattajaan ei saa kiinnittää mitään, mikä ei vastaa laitteen tarkoitusta tai mikä vaikeuttaa liikenteenohjausta. [4]

Yhteenvedona ulkomainoslaitteiden sijoittamisessa huomioon otettavat näkökohdat:

- Mainosta ei saa sijoittaa suojatien jatkeelle (jalankulkijoiden kulkusuunnan vastaisesti)
- Mainoksen valaistus ei saa olla merkittävästi voimakkaampi kuin ympäristön valaistus.
- Mainoksen valaistus ei saa aiheuttaa estohäikäisyä
- Mainos ei saa syttyä ja sammua toistuvasti pimeällä
- Vanhan ja uuden mainoksen vaihtuminen ei saa tapahtua äkkinäisesti vaan pehmeästi.

Erityisesti liikkuvan kuvan esittäminen on kielletty pääkaduilla ja moottoriväylillä (ks. katuverkon luokituskartta [5]) alla olevien taulukoiden mukaisissa tilanteissa, tietyn nopeusrajoituksen mukaisella kadulla taulukon arvoa suuremmalla liikennemäärällä (syksyn keskimääräisen arkivuorokauden liikenne, ks. Helsingin karttapalvelu [6]):

Pääkadut:

Nopeusrajoitus km/h	40	50	60
Syksyn KAVL	> 25 000	> 20 000	> 15 000

Moottoriväylät:

Nopeusrajoitus km/h	60	70	80
Syksyn KAVL	> 40 000	> 35 000	> 30 000

Mainoslaitteen sijoittamista rajoittavien tekijöiden arviointi

Mainoslaitetta ei saa sijoittaa seuraavissa tilanteissa:

1. Pysähtymismatka

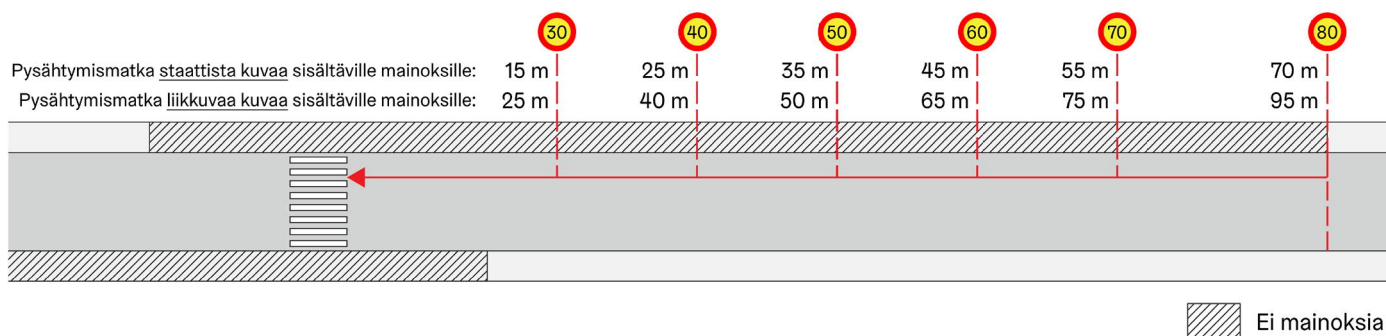
Pysähtymismatka on matka, jonka aikana auto on voitava pysäyttää (ennen suojatietä; liikennevaloja; risteävää katua). Kielto koskee kapealla kadulla (1+1) (kuva 1) ajoradan molemmilla puolilla ja leveämmällä kadulla (kuvat 2 ja 3) vain oikealla puolella olevaa vapaata tilaa. Pysähtymismatkan määrittelyssä on käytetty keliolosuhteena kosteaa tienpintaa kesäaikana.

Pysähtymismatka staattista kuvaa sisältäville mainoksille määritellään nopeusrajoitusarvon perusteella seuraavasti:

Nopeusrajoitus km/h	30	40	50	60	70	80
Pysähtymismatka metreinä	15	25	35	45	55	70

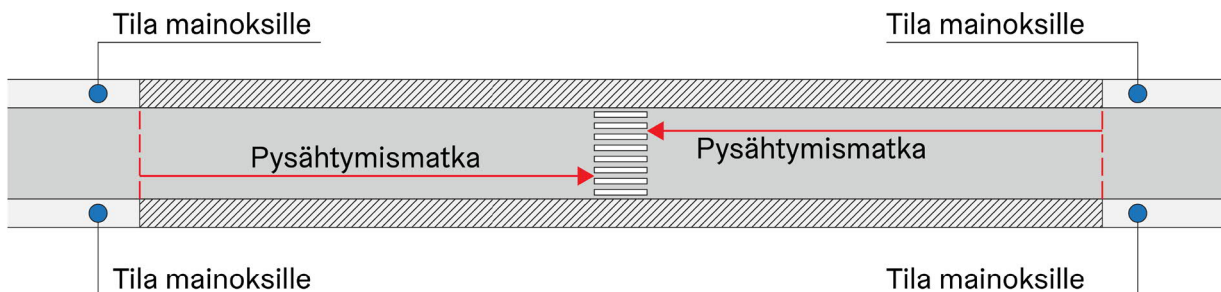
Pysähtymismatka liikkuvaa kuvaa sisältäville mainoksille määritellään nopeusrajoitusarvon perusteella seuraavasti (edellisen taulukon arvoihin lisätty yhden sekunnin reaktioaikana kuljettu matka nopeusrajoituksen mukaisella nopeudella pyöristettynä ylöspäin viiden metrin tarkkuudella):

Nopeusrajoitus km/h	30	40	50	60	70	80
Pysähtymismatka metreinä	25	40	50	65	75	95

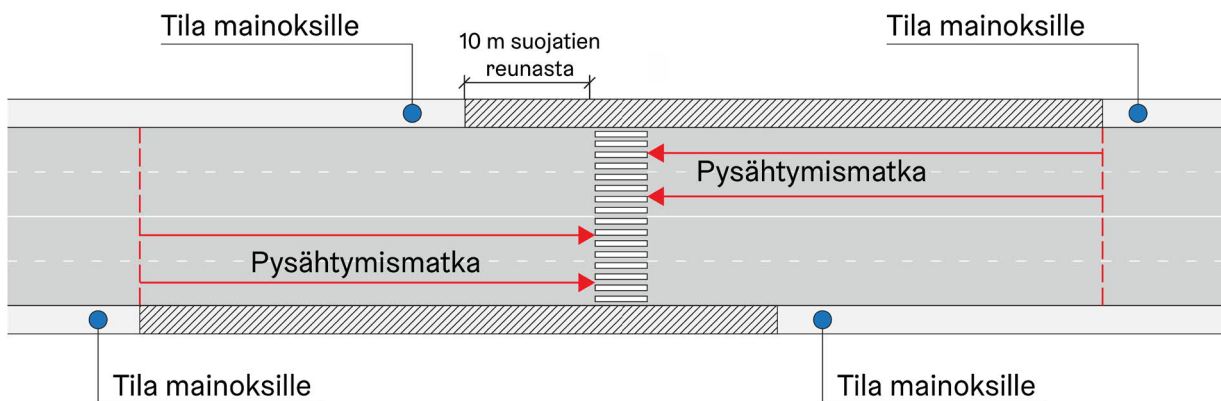

Pysähtymismatkan määrittely (nopeusrajoitus 50 km/h)

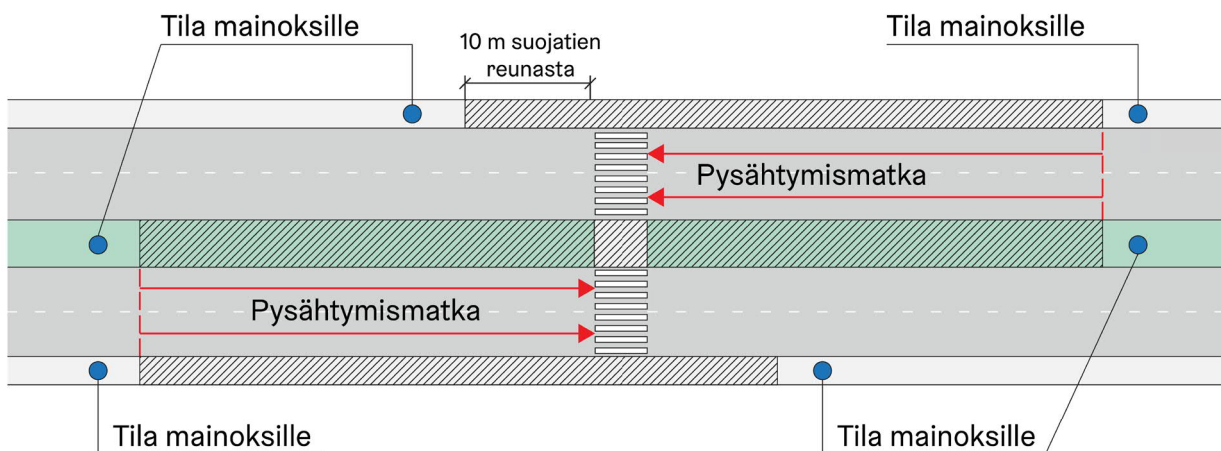
 Ei mainoksia

Kuva 1. Kun ajokaistoja on 1+1 eikä pysäköintiä ole

Kuva 2. Kun ajokaistoja on 2+2 tai enemmän tai 1+1 ja pysäköintiä molemmilla puolilla

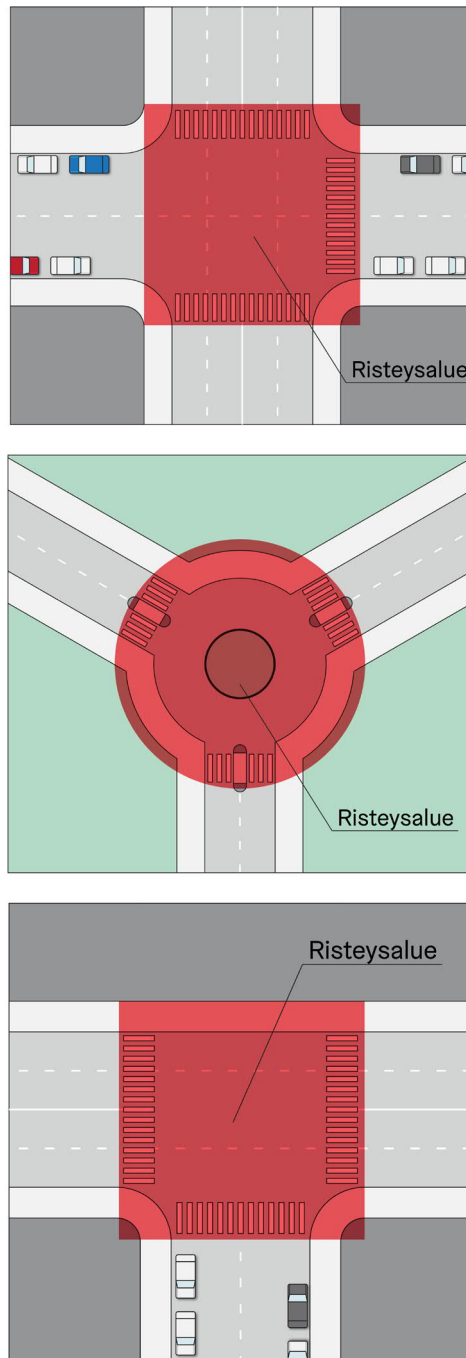

Kuva 3. Kun ajoratojen välissä on keskikaista tai pitkä saareke

2. Risteys ja näkemäalue

Risteysmääritelmä:

Risteys määritellään tässä yhteydessä alueeksi, joka rajautuu suojateihin, suojatiet mukaan lukien tai milloin suojateita ei ole, jalkakäytävän tontin puoleisen reunan ajateltuun jatkeeseen. Vilkkaiden tonttiliittymien, esimerkiksi suurten pysäköintilaitosten liittymät voidaan katsoa risteysalueeksi.

Kuva 4. Risteysalueen määrittely

Näkemäalueen määrittely:

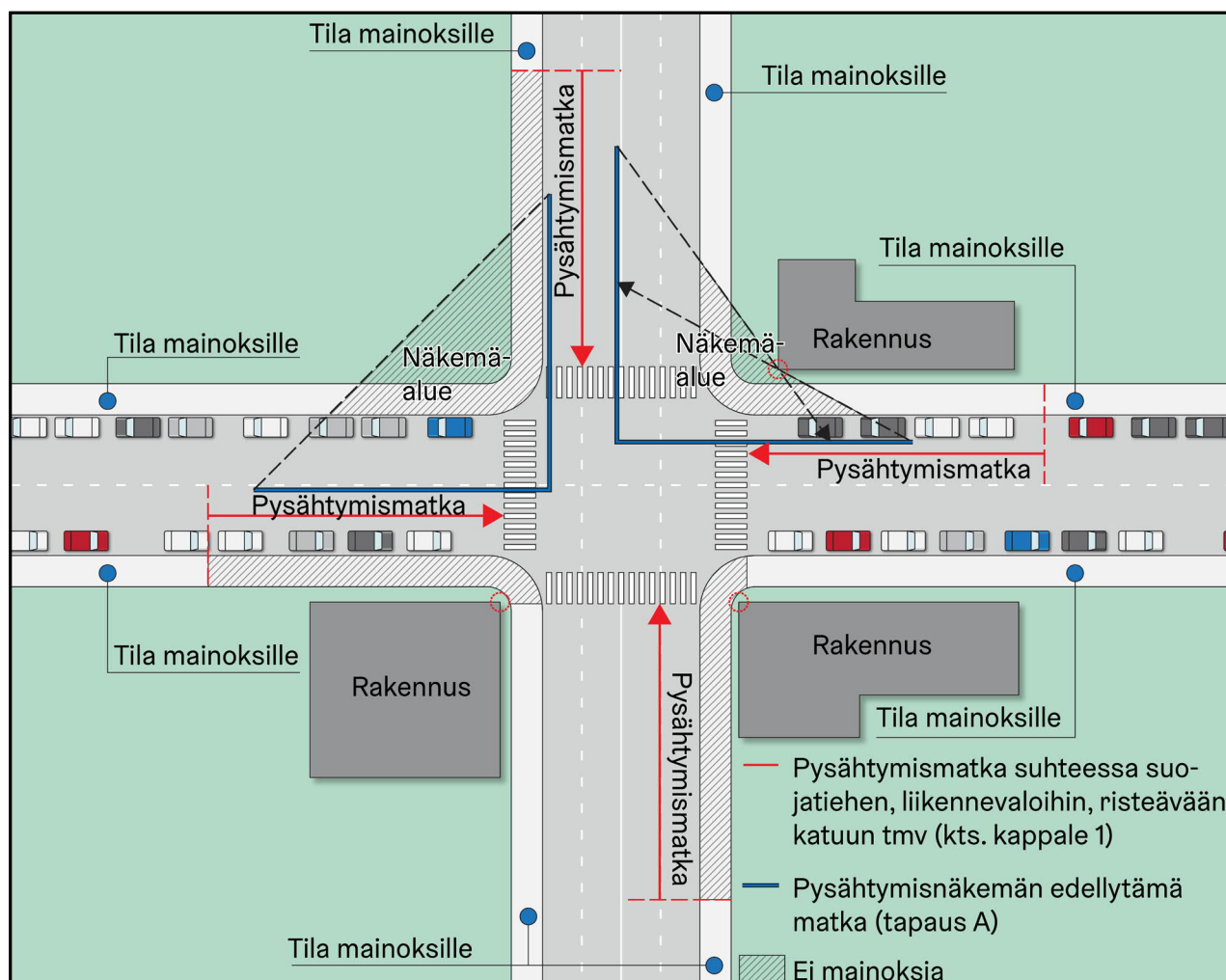
Tapaus A.

Tiet ovat etuajo-oikeussuhteiltaan samanarvoiset. Näkemäalue määritellään mittaamalla pysähtymisenäkemän edellyttämä matka kaikkiin suuntiin seuraavan taulukon mukaisesti. Yhdistämällä näin saadut pisteet saadaan määriteltyä näkemäalue staattista kuvaa sisältäville mainoksille:

Nopeusrajoitus km/h	30	40	50	60	70	80
Pysähtymismatka metreinä	15	25	35	45	55	70

Näkemäalue liikuvaa kuvaa sisältäville mainoksille määritellään nopeusrajoitusarvon perusteella seuraavasti (edellisen taulukon arvoihin lisätty yhden sekunnin reaktioaikana kuljettu matka nopeusrajoituksen mukaisella nopeudella pyöristettynä ylöspäin viiden metrin tarkkuudella):

Nopeusrajoitus km/h	30	40	50	60	70	80
Pysähtymismatka metreinä	25	40	50	65	75	95

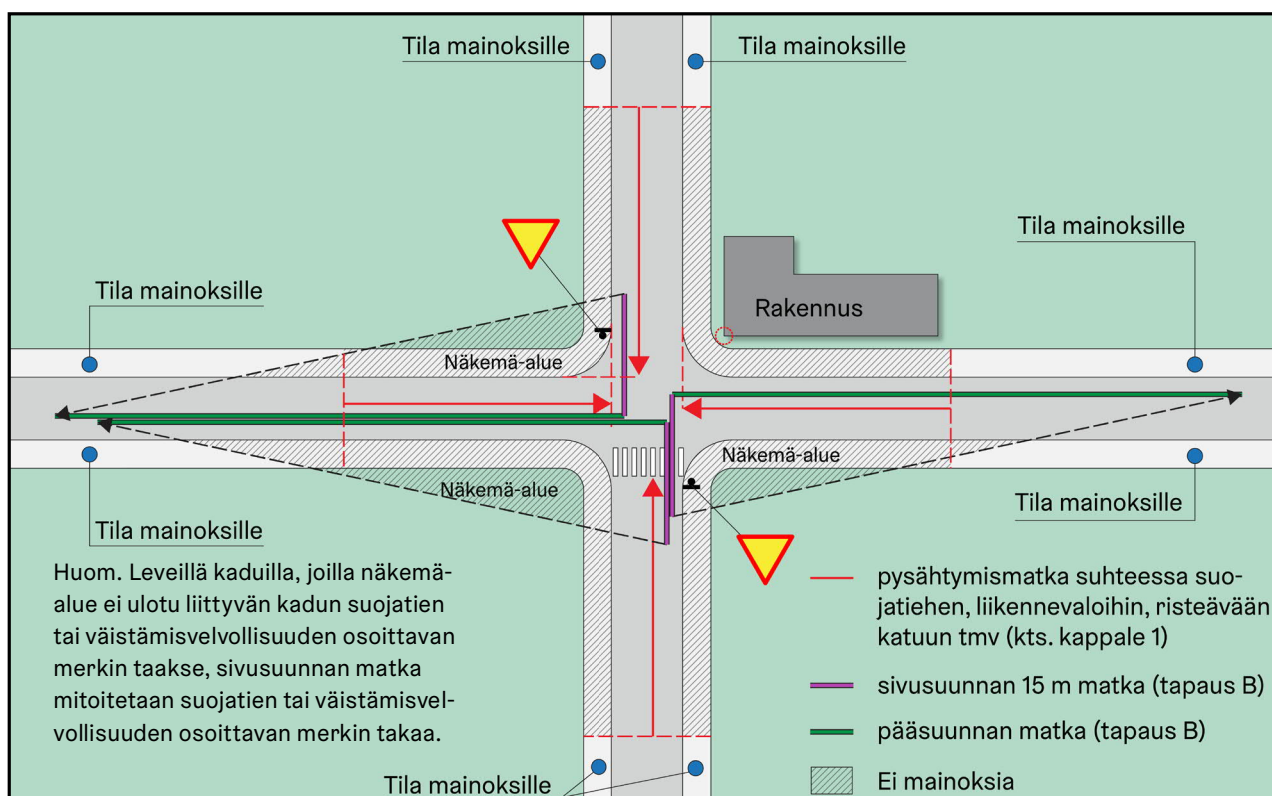

Kuva 5. Pysähtymismatkan ja näkemäalueen yhteisvaikutus (nopeusrajoitus 50 km/h)

Tapaus B.

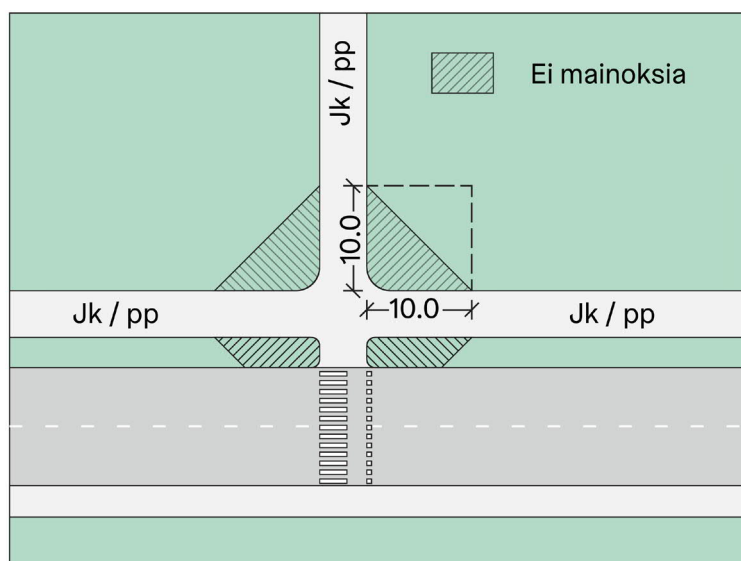
Liittyvältä kadulta tulevalla on väistämiselvollisuus ("kärkikolmio", "STOP-merkki"). Näkemäalueen pituus sivusuunnassa on 15 metriä ja pääsuunnassa molempiin ajosuuntiin seuraavan taulukon mukainen. Yhdistämällä näin saadut pisteet saadaan määriteltyä näkemäalue. Staattista ja liikkuvaa kuvaa näytettävälle laitteille käytetään tässä tapauksessa samoja arvoja.

Nopeusrajoitus km/h	30	40	50	60	70	80
Pääsuunta metreinä	40	60	80	100	120	150

Kuva 6. Pysähtymismatkan ja näkemäalueen yhteisvaikutus (nopeusrajoitus 50 km/h). Lähde: [7]

Pyöräliikenteen keskinäisessä risteyksessä pysähtymismatka on 10 metriä molempiin suuntiin. Yhdistämällä nämä pisteet saadaan määriteltyä näkemäalue.

Kuva 7. Pyöräliikenteen näkemäalueen määrittely

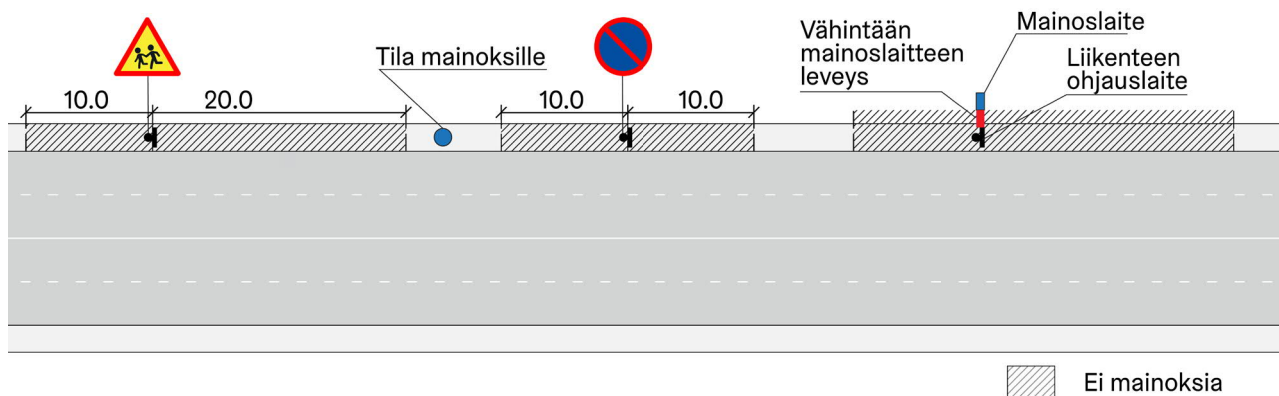
3. Liikenteen ohjauslaite

Mainoslaitetta ei saa sijoittaa liikenteen ohjauslaitteiden kanssa samaan pylvääseen tai siten, että se peittää tai häiritsee liikenteen ohjauslaitteiden näkyvyyttä ja luettavuutta niin ajoradan sivu- kuin pituussuunnassa.

Mainosta ei saa sijoittaa 20 metrin matkalle ennen eikä 10 metrin matkalle jälkeen liikuvaa liikennettä varten asetettua liikenteen ohjauslaitetta kuten opastusmerkit, varoitus-, etuajo-oikeus-, väistämisvelvollisuus-, suojatie- tai nopeusrajoitus- merkkiä.

Pysäköintiä sekä jalkakäytävä- ja pyörätietä koskevien liikenteen ohjauslaitteiden osalta ovat vastaavat mitat 10 metriä ennen ja 10 metriä jälkeen.

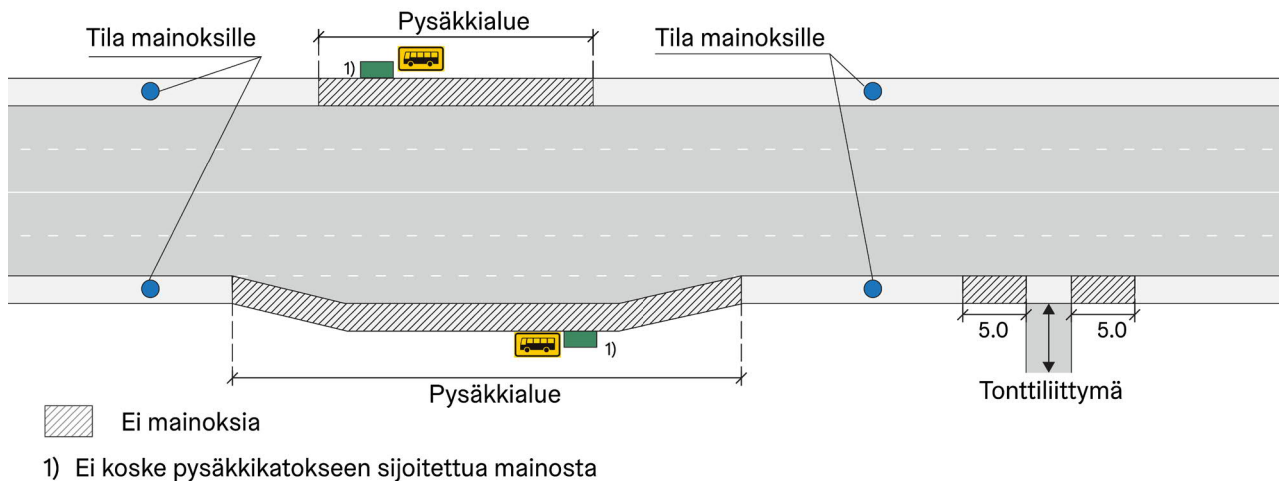
Mainos voidaan asettaa edellä mainituille alueille, jos mainoslaitteen ja liikenteen ohjauslaitteen väli sivusuunnassa on vähintään mainoslaitteen levyinen.

Kuva 8. Liikenteen ohjauslaitteen huomioon ottaminen

4. Pysäkkialue ja tonttiliittymä

Pysäkkialueet ja tonttiliittymät tulee huomioida mainoslaitetta sijoittaessa. Mainoslaitetta ei sijoiteta pysäkkialueelle (ei koske pysäkkikatoksessa olevaa mainosta) eikä 5 metriä lähemmäksi tonttiliittymää.

Kuva 9. Pysäkkialueen ja tonttiliittymän huomioon ottaminen

5. Koulut ja muut erityiskohteet

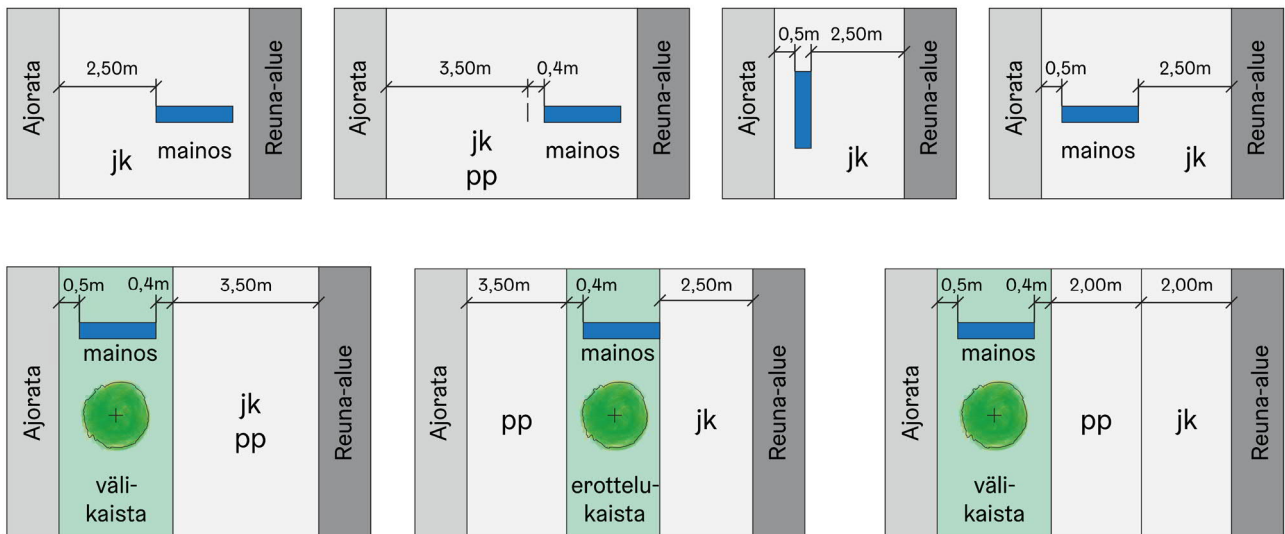
Mainoksia ei saa sijoittaa liikenneympäristöön, missä liikkuu poikkeuksellisen paljon jalankulkijoita, lapsia, vanhuksia tai liikkumis- ja toimimisesteisiä, joiden huomioon ottaminen vaatii autoilijoilta erityistä tarkkaavaisuutta.

Erityisesti liikkuva kuvan esittäminen on kielletty seuraavissa paikoissa:

- Suojateiden ympäristöissä, joissa on erityisen paljon jalankulkua
- Peruskoulujen tontteihin rajautuvilla kaduilla (ks. palvelukartta [8])
- Vammais- ja vanhuspalveluiden toimipisteisiin rajautuvilla kaduilla (ks. palvelukartta [9])
- Pelastusasemiin rajautuvilla kaduilla (ks. palvelukartta [10])
- Päiväkoteihin rajautuvilla kaduilla (ks. palvelukartta [11])

6. Jalkakäytävän, pyörätien vapaan tilan leveys

Mainoslaitteen kohdalla tulee vapaan tilan leveyden olla vähintään kuvassa 10 esitettyjen minimivaatimusten mukainen.

Kuva 10. Vapaan tilan mitoitus jalankulku- ja pyöräilyliikenteen väylillä.

Lähdeaineisto

[1] Tienvarsimainosten vaikutukset maantieliikenteen turvallisuuteen, kirjallisuuskatsaus. Saatavissa:

https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/149479/lts_2017-27_978-952-317-415-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

[2] Tieliikennelaki 73 §, saatavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180729>

[3] Järjestyslaki 6 §, saatavissa:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612#a612-2003>

[4] Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käytöstä 2 §, saatavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200379>

[5] Katuverkon luokittelu, nykytila -kartta, saatavissa:

<https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/f1/f166b4561ecade3cdc008c25c46a17d8043ddf9d.pdf>

[6] Helsingin karttapalvelu, liikennemäärät, saatavissa:

<https://kartta.hel.fi/link/bBffMz>

[7] Kaupunkiliiton julkaisu: ”Katujen tasoliittymien suunnitteluohjeet” (C55, sivut 64–66). Ohjetta on sovellettu siten, että näkemäalueen pituudeksi on valittu sivusuunnassa 15 metrin poikkeuksellinen arvo ja pääsuunnassa katujen minimiarvot.

[8] Helsingin karttapalvelu, palvelukartta, perusopetus, saatavissa:

<https://kartta.hel.fi/link/bBgn6J>

[9] Helsingin karttapalvelu, palvelukartta, vammais- ja vanhuspalvelut, saatavissa:

<https://kartta.hel.fi/link/bBgMXE>

[10] Helsingin karttapalvelu, palvelukartta, pelastusasemat

<https://kartta.hel.fi/link/bCwGiR>

[11] Helsingin karttapalvelu, palvelukartta, päiväkodit

<https://kartta.hel.fi/link/bCScTc>

